

زنان عاشورایی: نقش زنان در نهضت امام حسین (ع)

نگاهی به کتاب "زنان عاشورایی: نقش زنان در نهضت امام حسین (ع) (از عاشورا تا سقوط امویان)"

کتاب حاضر در چهار فصل "حضور زنان در حماسه عاشورا"؛ "نقش زنان در نهضت عاشورا و چگونگی ادامه رسالت"؛ "تاثیر نهضت امام حسین (ع) بر زنان غیر حاضر در کربلا و ادامه رسالت" و "ادامه اوکنش‌های حادثه عاشورا" تدوین شده است.

هدف اصلی نگارش کتاب، پرداختن به نقش زنان در نهضت عاشورا و نیز نقش زنان متأثر از این نهضت و همچنین چگونگی ادامه رسالت آنان و تاثیر این زنان در تحولات دوران اموی و سقوط بنی امیه است.

فصل اول که به بررسی حضور زنان در حماسه عاشورا می پردازد، با ذکر علل قیام امام حسین شروع می شود و سپس علل همراهی زنان و فرزندان را با کاروان امام حسین روشن می کند. در ادامه فصل نویسنده، بانوان همراه کاروان عاشورا معرفی کرده و نام می برد؛ حضرت زینب کبری (س)؛ ام کلثوم صغری (ع) همسر مسلم بن عقیل و دختر امام علی (ع)؛ فاطمه (س) دختر امام علی (ع)؛ سکینه (س) دختر امام حسین (ع)؛ رقیه (س) دختر امام حسین (ع)؛ فاطمه دختر امام حسن (ع) و همسر امام سجاد (ع)؛ زینب صغری (س) دختر حضرت امیرالمومنین (ع)؛ رباب (س) همسر امام حسین (ع)؛ عاتکه همسر امام حسین (ع)؛ کَبِشه؛ فُکَیه؛ رمله همسر امام حسن (ع) و مادر حضرت قاسم؛ حمیده دختر مسلم بن عقیل؛ فضه النوبیه؛ شهربانو؛ لیلی التمیمیه.

سپس بانوانی را که در بین راه مدینه تا کربلا به کاروان امام حسین پیوستند معرفی می کند؛ امّ وهب همسر عبدالله بن عمیر کلبی؛ امّ خلف همسر مسلم بن عوسجه؛ امّ عمرو جناده انصاری؛ رویحه همسر هانی بن عروه

در فصل دوم، نویسنده به نقش زنان در حماسه عاشورا می پردازد. زنان عاشورا، گاه در جبهه مبارزه بودند، گاه در کسوت پرستاری و غمخواری و گاه در نقش پیام رسانی. لذا در هر موقعیت مناسب، مسئولیت خطیر ادامه رسالت را با ابزار متناسب با آن شرایط به عهده می گرفتند.

مشارکت زنان در مبارزه، جهاد و شهادت با ذکر حماسه آفرینی امّ

و هب همسر عبدالله عُمیر کلبی، ام خَلَف همسر مسلم بن عوسجه، ام عمرو بن جناده انصاری، همسر کعب بن جابر در این فصل مورد بررسی قرار گرفته است.

سپس در این فصل مواقف صبر زنان و روحیه دهی ایشان در هنگام غارت خیام و آتش زدن خیام، عبور از قتلگاه شهدا، صبر در زندان ابن زیاد، حمایت از فاطمه بنت حسین (ع) در بارگاه یزید، مراقبت از احوال کودکان، مراقبت از جان امام سجاد (ع) در عصر عاشورا، جلوگیری حضرت زینب از قتل امام سجاد در مجلس ابن زیاد، رهبری و مدیریت، پاسداری از ارزش های دینی عنوان شده است و نیز به نقش زنان در تداوم بخشی نهضت عاشورا اشاره می شود.

در فصل سوم از زنان بسیاری نام برده شده که در کربلا حاضر نبوده اند اما از این قیام متاثر شده اند. در بین این زنان نام طوعه، زنان بنی اسد، دومه مادر مختار، همسر حارث قاتل دو طفلان مسلم و زنی از لشکر ابن سعد دیده می شود.

در این فصل آورده شده که حمید بن مسلم روایت کرده است، در میان لشکر عمر بن سعد زنی بود که همراه شوهرش آمده بود. او هنگامی که دید لشکر ابن سعد بر زنان و دختران امام حسین(ع) هجوم می برد و مشغول غارت است، شمشیری برداشت و رو به خیمه آمد و فریاد زد: "ای مردان طایفه بکر! آیا جامه و لباس دختران رسول خدا (ص) به غارت می رود و شما تماشا می کنید؟ فرمانی جز فرمان رسول خدا (ص) نیست، ای کشندگان رسول خدا." شوهر آن زن دست او را گرفت و به خیمه ها بازگردانید.

فصل چهارم به ادامه واکنش های حادثه عاشورا پرداخته است. در این فصل گفته شده؛ حادثه عاشورا و نقش زنان در پیام آوری و گسترش تاثیرات آن در گرایش شیعی و علاقه روزافزون مردم نسبت به اهل بیت پیامبر اکرم(ص) و گسترش احساس انزجار مردم از حکومت بنی امیه، نقش مهم و قابل توجهی داشته است.

نهضت عاشورا به عنوان یک نهضت مذهبی و یک حرکت سیاسی، از پایدارترین قیام ها در فرهنگ سیاسی شیعه جای دارد که تاثیرات آن نه تنها در تحولات و انقلابات دوران امویان و سقوط حکومت بنی امیه، بلکه به عنوان عامل موثر در انگیزه مبارزاتی شیعیان با حکام جور و ستم، در طول تاریخ بوده است و تاکنون نیز به عنوان یک فرهنگ مبارزه در خون سربازان اسلام جاری و ساری است.